

-PROJEKT-

UCHWAŁA NR
RADY GMINY STRZAŁKOWO
z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Strzałkowo
na lata 2024 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2024r. poz.1465 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Strzałkowo na lata 2024 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXIII/310/2022 Rady Gminy Strzałkowo z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Doznających Przemocy w Rodzinie w na lata 2022-2025

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Strzałkowo

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Sprawdzono pod względem prawnym
dn. 27/11/2024r.
Marcin Zieliński
RADCA PRAWNY

UZASADNIENIE

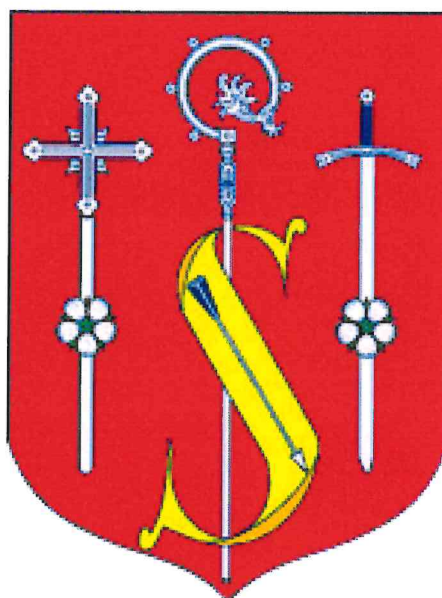
Do uchwały nr.....Rady Gminy Strzałkowo w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Strzałkowo na lata 2024 – 2030

Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. została zmieniona ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Tytuł z ustawy „o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” został zmieniony na ustawę o „przeciwdziałaniu przemocy domowej”. Zastąpiono definicję przemocy w rodzinie na definicję przemocy domowej. Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673.) do zadań własnych gminy należy obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w tym poprzez opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Dokument będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem prac przedstawicieli gminnych jednostek i instytucji statutowo zajmujących się pracą na rzecz rodziny i dziecka, jednocześnie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszania jej negatywnych następstw. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Strzałkowo oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy domowej. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

Załącznik do Uchwały nr

Rady Gminy Strzałkowo z dnia

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
GMINY STRZAŁKOWO NA LATA 2024 - 2030

Spis treści

WPROWADZENIE	3
PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ	9
INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE STRZAŁKOWO	10
DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE STRZAŁKOWO	11
ANALIZA SWOT	20
CELE I ZADANIA	22
ADRESACI PROGRAMU	26
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU	27
MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	28

WPROWADZENIE

„Ludzie oczekują od osób doznających przemocy naturalnych reakcji samoobronnych, że nie pozwolą się tak traktować, że obronią się i postawią „tę” przemocy. Tak zachowałaby się osoba posiadająca moc sprawczą, osoba, która ma zachowaną psychologiczną możliwość obrony. Jednak sytuacja przemocy domowej nie jest normalną sytuacją. To sytuacja chronicznego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie. Specyfika przemocy polega właśnie na tym, że ofiara przemocy utraciła swoją moc sprawczą i wewnętrzną siłę. Sprawca przemocy swoją ofiarę psychicznie, emocjonalnie obezwładnia.”¹

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Strzałkowo na lata 2024 – 2030 jest realizacją art. 6 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

„Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;*
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;*
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;*
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.”.*

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobiegania występowania postaw i zachowań aspołecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc domowa. Istnieje ustawowa definicja tego zjawiska. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”. Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Głównym celem prezentowanego Programu jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej, bowiem przemoc, jak twierdzi Hanna Dorota Sasal (2005), może być zarówno następstwem,

¹ fragment książki „Zrozumieć przemoc w rodzinie” Wydawnictwo PARPAMedia, 2010.

jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Przemoc stosowana wobec domowników zaburza wszystkie relacje i więzi łączące rodzinę. Tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań generujących patologie, w tym przemoc domową jest nadrzędnym celem władz Gminy Strzałkowo. Stosowanie przemocy wobec najbliższych zaburza funkcjonowanie zarówno samej rodziny, jak i poszczególnych jej członków. Naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podejmowania interdyscyplinarnych oddziaływań nie tylko w stosunku do osób doświadczających przemocy domowej, ale i do osób stosujących przemoc. Warto uwzględnić szczególnie ważną pozycję dziecka w konsekwencjach przemocy.

Do opracowania **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej** wykorzystano:

- + analizę materiałów zastanych (metoda „deskresearch”), czyli informacji zgromadzonych w celach administracyjnych, udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie m. in. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2018 - 2023;
- + Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzałkowo na lata 2018 - 2022,
- + Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzałkowo na lata 2023 – 2030, które zawierały większość danych statystycznych niezbędnych do umieszczenia w prezentowanym Programie.

Zebranie powyższych danych umożliwiło stworzenie całościowego obrazu kwestii związanych z rodziną oraz stosowaną przemocą wobec domowników, z którą zmagają się dorośli oraz dzieci pochodzące z zagrożonych rodzin na terenie Gminy Strzałkowo.

W myśl art. 2 ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jako przemoc domową należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;²”.

Ustawa jako osobę doznającą przemocy domowej wskazuje na małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków, rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa³.

Zapis ustawy w czytelny sposób porządkuje wiedzę dotyczącą przemocy i obszaru jej występowania. Najczęściej spotykane mity dotyczą przekonań, iż: „przemoc domowa to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”, „nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”, „ofiary przemocy domowej akceptują przemoc, bo nic nie robią”, „gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy”, „przyczyną przemocy jest alkohol”. Mity stale funkcjonujące w społeczeństwie bardzo często utrudniają szybką i skuteczną pomoc ofiarom, dlatego tak ważna jest wiedza na temat zjawiska przemocy.

Przemoc domową można definiować w różnych kategoriach, m.in. prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Powołując się na treści propagowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom wyróżniamy następujące kryteria przemocy domowej⁴:

- 1) intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc domową nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania pełnej kontroli i władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonana, że wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym posiada wyłączne prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować;
- 2) dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna;
- 3) naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc domową narusza godność osoby doznającej przemocy, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.);

² Definicja przyjęta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

³ Ibidem.

⁴ <https://kcpu.gov.pl/przemoc/charakterystyka-zjawiska-przemocy-w-rodzinie/>

- 4) powodowanie cierpienia i szkód – osoby doznające przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy domowej mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Rodzaje przemocy domowej:

- 1) przemoc gorąca to gwałtowny wybuch tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujący agresywne zachowania. Często przyczyny tych trudnych uczuć tkwią poza rodziną, np. powodują je konflikty w pracy. Nie mogąc sobie z nimi poradzić osoba stosująca przemoc odreagowuje je na członkach rodziny. Wie, że może sobie na takie zachowanie bezkarnie pozwolić;
- 2) przemoc chłodna w przeciwieństwie do przemocy gorącej nie wiąże się z gwałtownymi emocjami i agresywnymi zachowaniami. Wydaje się, że sprawca przemocy jest spokojniejszy bądź bardziej się kontroluje. Przemoc chłodna przyjmuje także postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Osoba, która krzywdzi jest przekonana o słuszności swoich czynów, zawsze znajdzie dla nich usprawiedliwienie: „gdybym ich nie bił, to nie wyrosłyby na porządnym ludzi”, „to dla jej dobra, bo inaczej całkowicie się zmarnuje”, itp.

Rodzaje przemocy⁵:

- + przemoc fizyczna – naruszenie nietykalności fizycznej – przemoc związana z intencjonalnym uszkodzeniem ciała lub zmierzająca do jego uszkodzenia. Przemoc fizyczna niesie ze sobą choroby, które są konsekwencją działań, zespół stresu pourazowego, stres, strach, lęk,
- + przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej – to przemoc, w której dominują groźby i przymus. Najczęstsza przemoc, która jest trudna do udowodnienia. Zniszczenie poczucia własnej wartości i godności, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.,
- + przemoc seksualna – naruszenie intymności - to zmuszenie do aktów seksualnych wbrew woli. Do rodzaju tej przemocy zaliczamy gwałt, rozbieranie z użyciem siły, stosunek analny i oralny wbrew woli. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Skutkiem jest obniżenie samooceny i poczucia własnej wartości, obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, zamknięcie, lęk, utrata poczucia godności,
- + przemoc ekonomiczna – naruszenie własności – przemoc ta związana jest z uzależnieniem od partnera/współmałżonka ze względu na ograniczony dostęp do środków finansowych. Osoba uzależniona zmuszona jest prosić nawet o niewielkie środki pieniężne. Ponadto, osoba to zostaje niedopuszczona do możliwości podjęcia pracy zawodowej. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby.

⁵ <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

U osób doznających przemocy domowej obserwuje się szereg konsekwencji przemocy. Są to m.in.:

- zaniżone poczucie wartości,
- przekonanie o nieważności swoich potrzeb, marzeń, planów,
- poczucie braku wpływu na własne życie, braku siły, mocy wewnętrznej,
- rozwiniętą silną zależność,
- przekonanie, że nic nie zmieni mojej sytuacji (bierność),
- obniżony nastrój, drażliwość,
- dolegliwości psychosomatyczne,
- brak szacunku dla siebie,
- poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy,
- zaburzenia snu,
- zaburzenia lękowe,
- zaburzenia depresyjne,
- problemy z nadużywaniem alkoholu, leków.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest świadomość, że:

- 1) najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej krzywdy i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna;
- 2) za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca;
- 3) zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy w rodzinie.

Gdy rozmawiamy o przemocy, należy pamiętać, że jest to powszechne zjawisko w naszym społeczeństwie, obecne w codziennym życiu. Przemoc, dotycząc lokalną społeczność, ściśle wiąże się z innymi obszarami problemów społecznych. Dlatego rozwiązanie tych problemów powinno być wspólnym celem dla różnych specjalistów, instytucji i organizacji, takich jak placówki oświatowe, opiekuńczo-wychowawcze, służba zdrowia, pomoc społeczna, organy porządku publicznego oraz organizacje pozarządowe. Każda z tych grup ma do czynienia z innymi aspektami przemocy, więc tylko zintegrowanie zasobów jednostek i organizacji pozwala na stworzenie spójnej strategii wsparcia i skutecznego zwiększenia pomocy udzielanej ofiarom.

Należy mieć na uwadze fakt, iż właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nietatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Statystyki umożliwiają oszacowanie jedynie przybliżone rozmiary zjawiska. Oficjalne

statystyki nie obejmują jednak niezgłaszanych przypadków przemocy, których zapewne jest bardzo wiele, a sama problematyka przemocy jest traktowana, jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne. W związku z powyższym zasadne staje się opracowanie celów szczegółowych Programu, które będą odnosić się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, a co za tym idzie realizowane będą przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy domowej na terenie Gminy Strzałkowo.

PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Prezentowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej opracowany dla Gminy Strzałkowo powstał w oparciu o następujące akty prawne:

- + Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (t. j. Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm.)
- + Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.)
- + Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.)
- + Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673.)
- + Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.)
- + Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.),
- + Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.),
- + Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- + Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870),
- + Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1827),
- + Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1161),
- + Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1158).

INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE STRZAŁKOWO

Gmina Strzałkowo leży w powiecie słupeckim, w centralnej części województwa wielkopolskiego. Wg. poprzedniego podziału administracyjnego należała do województwa konińskiego. Teren Gminy jest dość płaski, o charakterze wybitnie rolniczym, pozbawiony większych skupisk wodnych, a w tym jezior. Brak wielkiego przemysłu, a co za tym idzie - czyste, zdrowe powietrze i pełne uroku leśne i parkowe zakątki - stanowią o walorach turystycznych Gminy.

Położenie gminy Strzałkowo między miastami powiatowymi - Słupcą i Wrześnią, a także w stosunkowo niedużej odległości do większych miast, jak Poznań czy Konin stanowi zarówno jej atut, jak i wady. Atuty wynikają z bliskości dużych rynków pracy, usług wyższego rzędu, handlu, edukacji, kultury itd. Dzięki temu bowiem gmina pozwala na wypoczynek, możliwość łatwego i szybkiego zapewnienia podstawowych potrzeb. Z drugiej strony jednak przyczyniają się do traktowania gminy Strzałkowo jako swoistej „sypialni”. Tylko wysoka jakość i zróżnicowanie usług oraz infrastruktury komunalnej może przyczynić się do wzmocnienia poczucia wspólnoty lokalnej wśród mieszkańców, przyciągnięcia nowych mieszkańców i wytworzenia się lokalnej tożsamości⁶.

⁶ Strategia Rozwoju Gminy Strzałkowo na lata 2022-2032

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE STRZAŁKOWO

Dotychczas kwestie związane z realizacją czynności w ramach narzędzia, jakim jest procedura „Niebieskie Karty” regulowały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, które utraciły moc z chwilą wejścia w życie obowiązującego od 28 września 2023 r. rozporządzenia Rady Ministrów z 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Konieczność opracowania nowego aktu wykonawczego do ustawy jest wynikiem potrzeby dostosowania przepisów rozporządzenia do nowego brzmienia przepisów ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw.

Według delegacji zawartej w przedmiotowej ustawie Rada Ministrów zobligowana została do sprecyzowania, poprzez rozporządzenie, procedury „Niebieskie Karty” oraz określenia wzorów stosowanych w jej ramach formularzy, wypełnianych przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów ją realizujących. Jednocześnie ustawodawca wymógł, by tworząc procedurę uwzględnić skuteczność podejmowanych działań wobec osób doznających przemocy domowej i dobro tych osób, w szczególności małoletnich. Ponadto, w treści regulującego tematykę procedury „Niebieskie Karty” aktu prawnego, dokonano zmian o charakterze porządkującym, biorąc pod uwagę ewolucje przepisów ustawy, a także wprowadzono przepisy przejściowe zabezpieczając wszczęte i niezakończone procedury „Niebieskie Karty” przed dniem wejścia w życie nowych regulacji prawnych.

Analizując krąg podmiotów uprawnionych do realizacji czynności z zakresu wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, został on istotnie poszerzony – z dotychczasowo 5 podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, a co za tym idzie, do wypełniania formularza „Niebieska Karta – A”, do tak naprawdę nieograniczonej ich liczby, z uwagi na możliwość realizacji tejże czynności również przez bliżej nieokreślone organizacje pozarządowe. Dodatkowo, doprecyzowano, ujednolicając z nomenklaturą zastosowaną w regulującą kwestię przeciwdziałania przemocy domowej ustawie, słownictwo, używając określeń – osoba doznająca przemocy domowej, zamiast: ofiara; osoba stosująca przemoc domową, zamiast: sprawca; czy małoletni, zamiast: dziecko.

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji, żołnierz Żandarmerii Wojskowej, pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje:

1. osoby doznające przemocy domowej,
2. osoby stosujące przemoc domową, przez które należy rozumieć wyłącznie osoby pełnoletnie, które dopuszczają się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

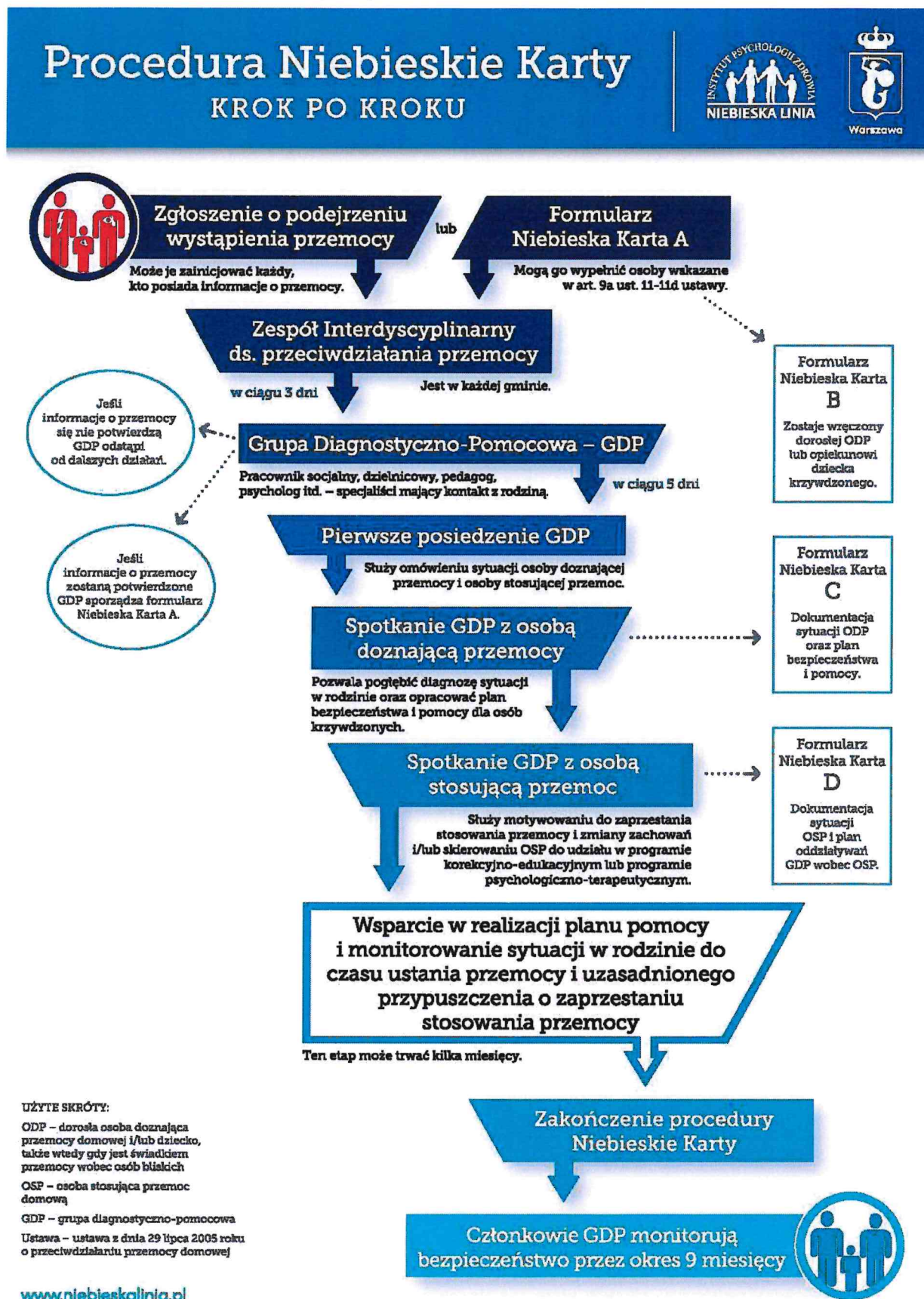
Katalog osób objętych procedurą ma obecnie istotne znaczenie m.in. w sytuacji ewentualnego postępowania skargowego, gdyż skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego, członka zespołu interdyscyplinarnego, działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub członka grupy diagnostyczno-pomocowej może złożyć **wyłącznie** osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”.

Warto zaznaczyć, że „Niebieska Karta” nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego, w przypadku złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy. „Niebieska Karta” dokumentuje sytuację, pokazuje skutki i stanowi ważny dowód w sprawie karnej jednak, aby sprawca został ukarany, potrzebne może być złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na szkodę pokrzywdzonego, chyba że Policja lub prokurator zajmą się sprawą z własnej inicjatywy. Ponadto po wypełnieniu „Niebieskiej Karty” sytuacja osoby doświadczającej przemocy jest stale nadzorowana przez Policję lub pracownika socjalnego.

„Niebieska Karta” składa się z kilku formularzy:

- Formularz „A” - jest wstępną diagnozą i zawiera podstawowe informacje o osobach, które doznały przemocy domowej oraz informacje dotyczące osoby, która tą przemoc stosuje,
- Formularz „B” - otrzymuje osoba doznająca przemocy domowej, lub w przypadku przemocy wobec małoletniego – rodzic, opiekun prawny lub faktyczny albo osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy domowej. Formularz B jest dokumentem dla osób doznających przemocy domowej, zawierającym definicję przemocy domowej, prawa osoby doznającej przemocy domowej, informację o miejscach i placówkach pozwalających uzyskać pomoc. Formularza B nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową,
- Formularz „C” – na podstawie dokonanych ustaleń oraz danych zebranych na podstawie formularza, grupa diagnostyczno-pomocowa pracuje z osobą doznającą przemocy domowej. W ramach przedmiotowych prac powołany do członkostwa w grupie diagnostyczno-pomocowej pracownik socjalny zobligowany został, by przy udziale i we współpracy z osobą doznającą przemocy opracować indywidualny plan pomocy, zgodnie z uzasadnionymi potrzebami tejże osoby,
- Formularz „D” - jest narzędziem, które należy wykorzystać do pracy z osobą stosującą przemoc domową i zawiera przede wszystkim zestaw możliwych do wykorzystania działań w celu zatrzymania przemocy domowej. Ustawowo to do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy praca z osobą stosującą przemoc domową.

Schemat 1. Procedura „Niebieskiej Karty”

Niezbędnymi elementami determinującymi powodzenie podjętych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej jest powszechna edukacja społeczna, informacja i poradnictwo.

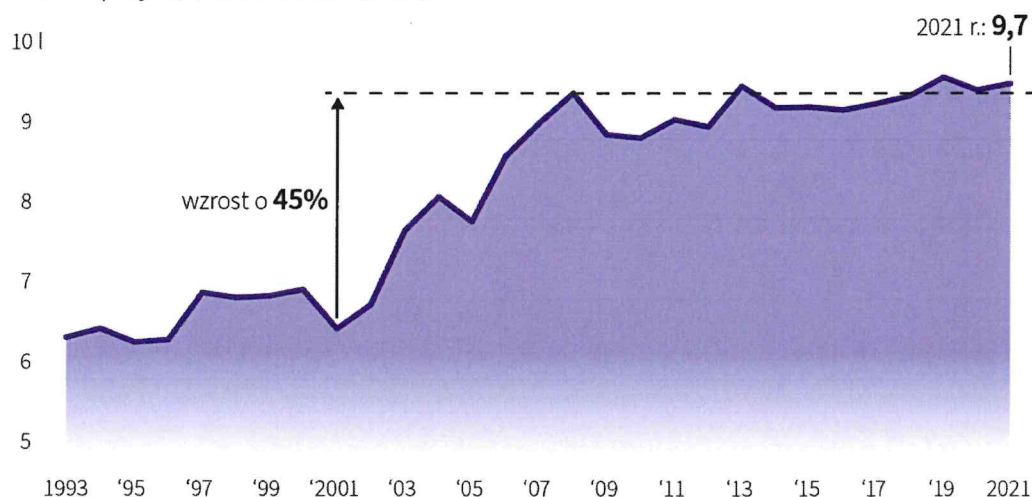
Przemoc domowa bardzo często pojawia się w rodzinach, w których występuje również zjawisko uzależnienia. Najczęściej występującym uzależnieniem jest alkoholizm. Alkohol zajmuje szczególne miejsce wśród substancji spożywanych przez człowieka. Jego nadmierne spożywanie wiąże się z ryzykiem wystąpienia szkód zdrowotnych, zarówno somatycznych, jak i psychologicznych. Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem. Dane Światowej Organizacji Zdrowia wskazują, że konsumpcja alkoholu w Regionie Europejskim jest najwyższa w porównaniu z innymi regionami świata.

Polacy piją dużo za dużo

W 2021 r. na 1 mieszkańca w Polsce przypadało spożycie 9,7 l czystego alkoholu. Jest to wynik o 3 litry wyższy niż jeszcze 20 lat temu. W latach 2001-2008 konsumpcja alkoholu na 1 mieszkańca wzrosła aż o 45% i utrzymuje się na podobnym poziomie.

SPOŻYCIE CZYSTEGO ALKOHOLU W LATACH 1993-2021

Roczne spożycie, w litrach na mieszkańca

Źródło: PIE na podstawie danych PARPA

Uzależnienie bardzo często przyczynia się do nadużywania siły. Nie ulega wątpliwości, że w celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań (ukierunkowanych na ofiary, jak i oprawców) konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie samej Gminy Strzałkowo. Jednak, ze względu na specyfikę zjawiska oszacowanie skali problemu nie jest zadaniem łatwym. Trudno jednoznacznie określić liczbę osób doświadczających przemocy, które w wielu przypadkach nie ujawniają problemu, a co za tym idzie nie

składają zawiadomienia o przestępstwie. Dzieje się tak z różnych powodów m.in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, a także chęci ochrony sprawców, z poczucia wstydu i obawy przed wykluczeniem społecznym. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy domowej, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy domowej pozostaje nieujawniona.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Strzałkowo została przeprowadzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny. Prawdziwa skala problemu może być jednak większa, niestety bazując na danych zastanych jesteśmy w stanie tylko w ograniczonym stopniu określić natężenie zjawiska przemocy. Poniższe tabele oraz wykresy obrazują sytuację w latach 2018 – 2023.

Tabela 1. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart A” z uwzględnieniem podmiotów wszczynających procedurę

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Założone podczas interwencji Policji	13	19	7	16	11	6
Założone przez pracownika socjalnego	-	1	2	5	2	3

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie

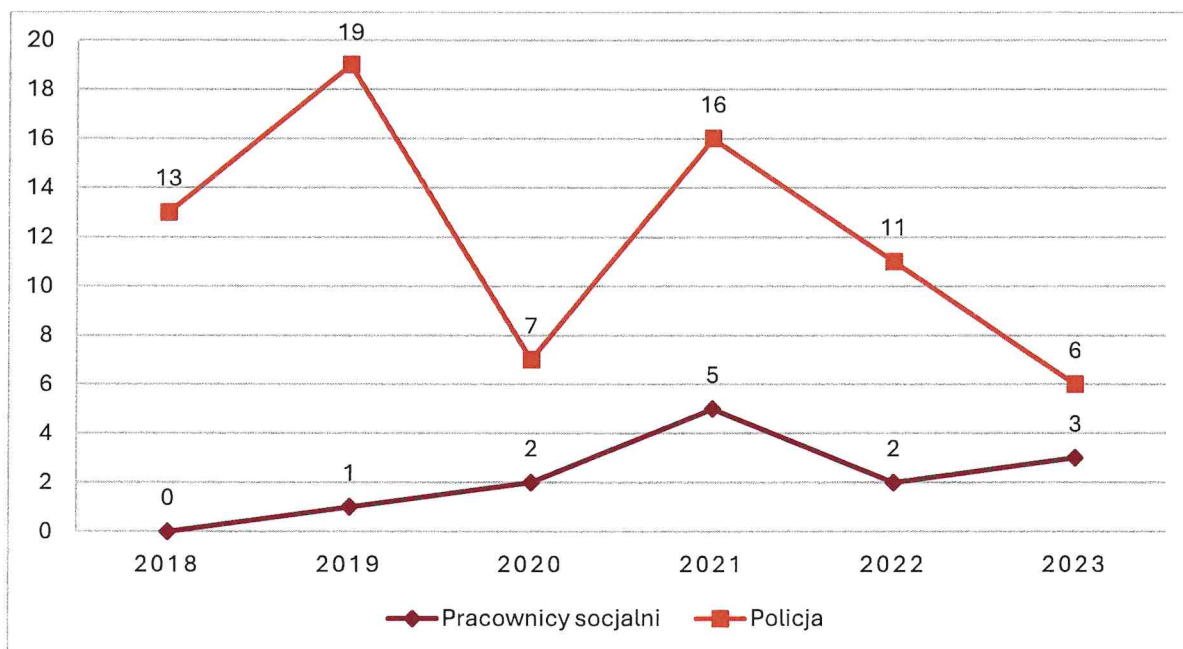
Liczba sporządzonych formularzy podczas interwencji Policji utrzymuje się na względnie zbliżonym poziomie. Chociaż widoczny jest spadek w roku 2020, przypuszczalnie związany jest z mniejszą liczbą interwencji Policji, ale również aktualną sytuacją w kraju. Zdaniem ekspertów – odnotowano spadek w całym kraju - wpływ na to miała pandemia i wprowadzone w jej trakcie obostrzenia, bo pracownicy pomocy społecznej rzadziej wychodzili w teren, a policjantom przybyło nowych obowiązków związanych z ich przestrzeganiem⁷. Tymczasem to właśnie te dwie grupy do tej pory przodowały w liczbie sporządzanych kart. W 2021 roku zauważalny jest jednak ponownie większy udział pracowników socjalnych wszczynających procedurę oraz wzrost w liczbie podjętych interwencji przez Policję. Zadaniem pracownika socjalnego jest przede wszystkim poinformowanie osoby doznającej przemocy o formach i miejscach pomocy udzielnej osobom uwięzonym w przemoc, a także zapewnienie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby dotkniętej przemocą. Tendencja malejąca pojawia się w 2022 roku. Grupy robocze pracowały w tamtym czasie z 21 rodzinami (z 14 rodzinami z 2022 r., 7 z 2021 r.). Od stycznia do grudnia 2023 r. do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 11 Niebieskich Kart w 11 rodzinach, z czego 6 założonych zostało podczas interwencji policji, 1

⁷ <https://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/przemoc-w-rodzinie/5315030>, Niebieskie-karty-i-przemoc-jakie-statystyki.html

Niebieska Karta została przesłana z terenu innej gminy, 3 procedury zostały wszczęte przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzałkowie, 1 przez przedstawicieli Oświaty.

Poniższy wykres obrazowo przedstawia udział Policji oraz pracowników socjalnych w procedurach NK i uruchamiania dalszych działań.

Wykres 1. Wszczęte procedury NK

Zespół interdyscyplinarny to grupa ludzi o różnych umiejętnościach i doświadczeniu, którzy dążą do wspólnego celu - zdiagnozowanie problemu przemocy domowej, a następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Zespół dyscyplinarny może tworzyć również grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej. Natomiast prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach. Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w konkretnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Poniższa tabela obrazowo przedstawia funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w latach 2018 – 2023.

Tabela 2. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba utworzonych Zespołów Interdyscyplinarnych	1	1	1	1	1	1
Liczba posiedzeń Zespołów	5	5	6	7	5	6
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołów Interdyscyplinarnych	19	18	17	24	21	18
Liczba utworzonych grup roboczych	13	15	9	24	22	18
Liczba posiedzeń grup	22	39	32	55	51	85
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	19	18	17	24	21	18

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie

Zarówno liczba rodzin objętych pomocą Zespołu, jak i grup roboczych utrzymują się na bardzo zbliżonym. Można stwierdzić, że tendencja w funkcjonowaniu Zespołu interdyscyplinarnego - liczba posiedzeń czy rodzin objętych pomocą - jest względnie stała. Nie jest to jednak wyznacznik rzeczywistej skali problemu przemocy domowej.

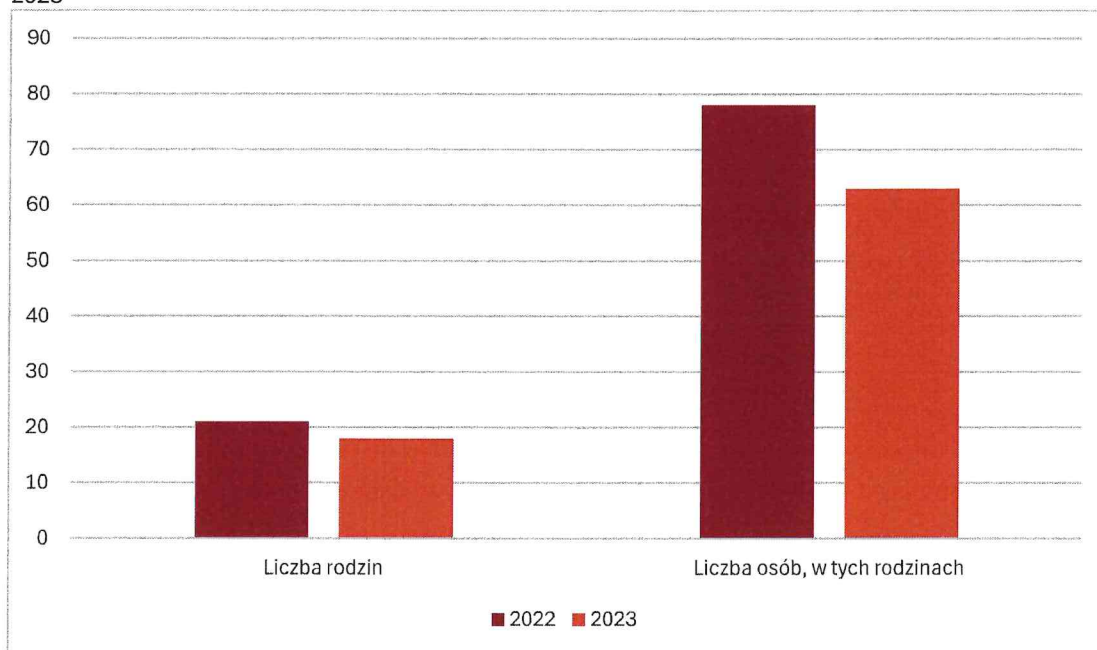
Tabela 3. Liczba osób stosujących przemoc

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety	-	1	-	2	2	-
Mężczyźni	19	20	16	14	19	18
Dzieci	-	-	-	-	-	-

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie

Jak przedstawia powyższa tabela – można zaobserwować tendencję spadkową w liczbie osób stosujących przemoc – zwłaszcza mężczyzn. Warto jednak nadmienić, że są to przypadki zgłoszone, o których został poinformowany Ośrodek i w których podejmował działania. W przypadku osób stosujących przemoc Ośrodek zapewnia nie tylko procedurę „Niebieskiej Karty” (w latach 2018 – 2023 pracownicy socjalni założyli odpowiednio 0 (2018), 1 (2019), 2 (2020), 5 (2021) 2 (2022) i 3 (2023) Niebieskich Kart) ale również wizyty w środowisku czy udzielenie informacji o specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy domowej. W większości przypadków sprawcy w chwili popełnienia przestępstwa znajdowali się pod wpływem alkoholu, co wskazuje, że alkohol jest jedną z głównych przyczyn diagnozowania przemocy.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty" w latach 2022-2023

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie

Analizując dane ze sprawozdania z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w okresie 2018 – 2020 można zaobserwować, że ogólna liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie zmniejsza się. Poniższa tabela przedstawia jak na przestrzeni analizowanych lat zmniejszała się liczba osób dotkniętych przemocą z uwzględnieniem kobiet, mężczyzn oraz dzieci.

Tabela 6. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	77	43	45	58	53	45
Kobiety	24	21	22	26	22	17
Mężczyźni	25	13	9	-	-	-
Dzieci	28	9	14	32	31	28

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie

W rodzinach, w których diagnozuje się problem przemocy wychowują się małoletnie dzieci. Przemoc wobec dzieci niesie ze sobą dramatyczne skutki zarówno bezpośrednie, jak też dalekosiężne, często niewidoczne w pierwszym kontekście, a jednak prowadzące do stopniowej dezorganizacji psychiki i normalnego funkcjonowania małoletnich ofiar w przyszłości. Potencjał z jakim dziecko przychodzi na świat może zostać zniszczony, a zaburzenia i zakłócenia w zdrowiu i rozwoju fizycznym oraz psychicznym mogą być nieodwracalne. Warto tutaj wspomnieć o nowelizacji Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich standardach ochrony małoletnich, która wprowadza

w społeczeństwo właśnie standardy ochrony małoletnich. Jest to niezwykle istotne działanie, ponieważ standardy to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkołach, przedszkolach i innych placówkach działających na rzecz dzieci. To dodatkowa ochrona i wsparcie przy wykrywaniu wszelkiego rodzaju przemocy, z którą mogą spotkać się małoletni w każdym miejscu.

Poniższa tabela przedstawia liczbę zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

Tabela 7. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba	15	10	8	14	15	9

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie

W Polsce nie ma zbiorczego kompendium zawierającego dane dotyczące przemocy w rodzinie. Tym samym, nad wyraz trudna staje się do określenia skala zjawiska przemocy w rodzinie na poziomie ogólnopolskim. Związane jest to z mnogością instytucji pośrednio i bezpośrednio analizujących przypadki stosowania przemocy w rodzinie. Jednakże, obserwowalny jest systematyczny wzrost poziomu wiedzy o zjawisku przemocy, metodach pomagania, mamy coraz lepsze rozwiązania prawne w tej kwestii⁸. Nie da się ukryć, że aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie, należy działać zespołowo, ułatwiać przepływ informacji w środowisku oraz udzielać sobie nawzajem wsparcia jednostkowego i instytucjonalnego. Dlatego tak ważne jest tworzenie lokalnych systemów.

Intencją opracowanego Programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców. Problemu przemocy domowej nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy. Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej powinno opierać się na interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy, informowaniu społeczeństwa, profesjonalizmie osób pomagających, stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest, aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy.

⁸ D. G. Dutton, Przemoc w rodzinie, Diogenes: Grupa Wydawnicza Bertelsmann Media, Warszawa 2001, s.206.

ANALIZA SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację Gminy Strzałkowo. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów Gminy Strzałkowo, która pozwala na identyfikację jej mocnych stron (wewnętrzne czynniki pozytywne) i słabych stron (wewnętrzne czynniki negatywne). Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla Gminy, które wyróżniają ją na tle innych. Są to dziedziny działalności, które tworzą pozytywny wizerunek instytucji oraz gminy. Słabymi stronami określane są te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji oraz Gminy. Poznanie szans (zewnętrznych czynników pozytywnych) i zagrożeń (zewnętrznych czynników negatywnych) płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Szansami są wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjającą dla instytucji oraz gminy sytuację. Dodatkowo są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne społeczne efekty. Za zagrożenia przyjmuje się zbiór wydarzeń i procesów, które tworzą niekorzystne dla instytucji oraz Gminy sytuacje w otoczeniu społecznym. Zagrożenia postrzegane są jako bariery, utrudnienia i możliwości niebezpieczeństwa, które ograniczają rozwój.

Późniejsza konfrontacja czterech wymienionych grup czynników z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia strategii rozwoju opierając się o wewnętrzne, jak i zewnętrzne elementy. Zderzenie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala na określenie kierunków Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Analiza SWOT umożliwia zestawienie problematycznych elementów z tymi, które są drzemącym, niewykorzystywanym dotychczas potencjałem instytucji oraz gminy. W wyniku analizy strategicznej przedstawionej metoda SWOT otrzymano następujące rezultaty:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✓ Kompetencje pracowników udzielających pomocy osobom doznającym przemocy ✓ Zespół Interdyscyplinarny w Strzałkowie ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzałkowie ✓ Punkt konsultacyjny, który udziela porad i konsultacji dla osób i rodzin z problemami uzależnień w Strzałkowie ✓ Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę zajmującą się problematyką przemocy w rodzinie ✓ Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Świetlica środowiskowa, będąca placówką wsparcia dziennego, realizującą działalność opiekuńczo-wychowawczą dla dzieci i młodzieży ✓ Wielkopolska Kampania Informacyjna na rzecz Przeciwdziałania Przemocy ✓ Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Słupcy ✓ Nieodpłatne poradnictwo świadczone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy	✓ Niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej ✓ Zbyt mała aktywność i gotowość ze strony społeczności lokalnej do współpracy, w zakresie wspierania rodziny ✓ Ograniczona oferta pozaszkolnych form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ✓ Brak nawyków wśród mieszkańców do korzystania z poradnictwa specjalistycznego ✓ Przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany ✓ Niewystarczające działania profilaktyczne ✓ Niska świadomość społeczna dotycząca definiowania, rozpoznawania zachowań przemocowych ✓ Ograniczona możliwość specjalistycznego wsparcia typu rehabilitacja, dogoterapia, hipoterapia, lasoterapia, hydroterapia, stanowiące element pracy terapeutycznych minimalizującej skutki doświadczania przemocy
SZANSE	ZAGROŻENIA
✓ Ścisła współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej z obszaru Powiatu Stupeckiego ✓ Współpraca z organizacjami, pozarządowymi, stowarzyszeniami ✓ Pozyskiwanie środków z UE na kursy i przeszkolenia dla osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ✓ Rządowy program Przeciwdziałania przemocy domowej ✓ Procedura „Niebieskich Kart” ✓ Zainteresowanie metodami wychowawczymi podkreślającymi podmiotowość małoletnich, dostrzeganie ważności dziecka, dziecko jako pełnoprawnego członka rodziny – funkcjonowanie Standardów Ochrony Małoletnich ✓ Dostrzeganie ważności w działaniach profilaktycznych ✓ Systematyczne uwrażliwianie na zjawisko przemocy domowej ✓ Edukacja społeczna	✓ Zatracanie rodzinnych wartości ✓ Degradacja relacji rodzinnych ✓ Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny ✓ Nieumiejętność szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne ✓ Ubożenie społeczeństwa ✓ Mity i stereotypy nt. przemocy w rodzinie silnie zakorzenione w mentalności społeczności lokalnych ✓ Schorzenia psychiczne świadków i ofiar doznanych wskutek przemocy trwającej latami ✓ Brak środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji kadry oraz prowadzenie programów i działań skierowanych do ofiar i świadków przemocy domowej ✓ Wykorzystywanie procedury Niebieskie Karty w sprawach konfliktowych

CELE I ZADANIA

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochronie Osób Doznających Przemocy Domowej dąży do rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy opartego o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy.

CELE STRATEGICZNE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ:

- ochrona ofiar i świadków przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy,
- zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Strzałkowo.

KIERUNEK REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej,
- zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej,
- oddziaływanie na sprawców przemocy,
- kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej,
- edukacja i profilaktyka mieszkańców Gminy Strzałkowo.

I. Cel strategiczny				
Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki	
Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	GOPS, GKRPA, ZI, szkoły	Cały okres realizacji Programu	- liczba osób korzystających z proponowanych form pomocy, - liczba instytucji udzielających wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, - liczba udzielonych porad, konsultacji i innych form udzielonej pomocy, - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, - liczba organizacji pozarządowych, instytucji, które w danym roku realizowały zadania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej, - liczba ulotek, plakatów, informacji medialnych informujących o podmiotach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej, - liczba osób, które stwierdziły, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa.	
Podniesienie poziomu świadomości mieszkańców Gminy Strzałkowo na temat przyczyn i skutków przemocy	GOPS, GKRPA, ZI, szkoły	Cały okres realizacji Programu	- liczba spotkań organizowanych dla mieszkańców Gminy Strzałkowo, instytucji i organizacji wspomagających rodzinę, pracujących z dzieckiem i rodziną, udzielających pomocy w sytuacji kryzysowej, - liczba materiałów informacyjnych mówiących o przyczynach i skutkach przemocy domowej oraz instytucjach udzielających pomocy rodzinie przeżywającej kryzys, - liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa, - liczba osób, które stwierdzą, że w wyniku uczestnictwa w poszczególnych działaniach poprawiła się ich wiedza na temat zjawiska przemocy w rodzinie, - liczba osób zajmujących się działalnością w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej, które uczestniczyły w szkoleniach, kursach, konferencjach itp.	

			- liczba zrealizowanych projektów obejmujących działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba instytucji prowadzących zajęcia wychowawczo- profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą.
Podniesienie poziomu świadomości mieszkańców Gminy Strzałkowo na temat instytucji udzielających pomocy	GOPS, GKRPA, ZI, CARITAS, SPON, szkoły	Cały okres realizacji Programu	- liczba osób korzystających z proponowanych form pomocy, - liczba udzielonych porad, konsultacji i innych form udzielonej pomocy, - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, - liczba organizacji pozarządowych, instytucji, które w danym roku realizowały zadania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej, - liczba ulotek, plakatów, informacji medialnych informujących o podmiotach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej, - liczba osób, które stwierdziły, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa.
II. Cel strategiczny			
Działania w stosunku do osób stosujących przemoc			
Badanie zasobów oraz potrzeb w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy domowej	GOPS, ZI, GKRPA, Policja	Cały okres realizacji Programu	- baza zasobów instytucjonalnych, - katalogi potrzeb, - raporty ewaluacyjne, - katalog podejmowanych działań i dobrych praktyk,
Zwiększenie dostępności do informacji w zakresie możliwości i form pomocy psychologicznej, medycznej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	GOPS, PCPR, Policja, GKRPA, ZI, SPON, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	- liczba instytucji, organizacji udzielających wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy, - liczba konferencji, spotkań organizowanych dla mieszkańców gminy, instytucji i organizacji wspomagających rodzinę, pracujących z dzieckiem i rodziną, udzielających pomocy w sytuacji kryzysowej, - liczba materiałów informacyjnych mówiących o instytucjach udzielających pomocy rodzinie przeżywającej kryzys, - liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa,

			- liczba osób, które stwierdziły, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa. - liczba świadczonych poradnictwa (medycznego, prawnego, psychologicznego, rodzinnego, zawodowego), - liczba osób korzystających z proponowanych form pomocy, - liczba udzielonych porad, konsultacji i innych form udzielonej pomocy, - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, - liczba organizacji pozarządowych, instytucji, które w danym roku realizowały zadania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej.
Prowadzenie działań terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej	GOPS, PCPR, Policja, GKRPA, Zi, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	- liczba świadczonych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc domową (nauczycieli, wychowawców, opiekunów pedagogów, psychologów, pracowników instytucji pomocy społecznej oraz służby zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli innych instytucji, stowarzyszeń i związków wyznaniowych), - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej lub prowadzenia terapii ze wszystkimi stronami konfliktu - liczba realizowanych projektów, działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba instytucji współpracujących ze sobą.
III. Cel strategiczny			
Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej			
Zapewnienie możliwości udziału w formach doskonalenia zawodowego (wewnętrznego i zewnętrznego), których celem jest podnoszenie kwalifikacji oraz doskonalenie umiejętności osób pracujących bezpośrednio z osobami stosującymi przemoc, jak i osobami doświadczającymi przemocy domowej	GOPS, GKRPA, Zi, PCPR, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	- liczba realizowanych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc domową (nauczycieli, wychowawców, opiekunów pedagogów, psychologów, pracowników instytucji pomocy społecznej oraz służby zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli innych instytucji, stowarzyszeń i związków wyznaniowych), - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej lub prowadzenia terapii ze wszystkimi stronami konfliktu - liczba realizowanych projektów, działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba instytucji współpracujących ze sobą.
Poprawa sprawności i jakości świadczonych usług w zakresie przemocy w rodzinie przez instytucje do tego zobowiązane i uprawnione	GOPS, GKRPA, Zi, PCPR, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	- liczba świadczonych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc domową (nauczycieli, wychowawców, opiekunów pedagogów, psychologów, pracowników instytucji pomocy społecznej oraz służby zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli innych instytucji, stowarzyszeń i związków wyznaniowych), - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej lub prowadzenia terapii ze wszystkimi stronami konfliktu - liczba realizowanych projektów, działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba instytucji współpracujących ze sobą.

ADRESACI PROGRAMU

Beneficjentami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej opracowanego dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Strzałkowo będą:

- społeczność lokalna,
- osoby doświadczające przemocy domowej, w tym:
 - dzieci,
 - współmałżonkowie lub partnerzy,
 - osoby starsze,
 - osoby niepełnosprawne,
- osoby zagrożone występowaniem przemocy domowej (z tzw. grupy podwyższonego ryzyka),
- osoby stosujące przemoc,
- świadkowie przemocy domowej,
- rodziny zagrożone przemocą,
- rodziny w kryzysie okólorozwodowym,
- instytucje oraz osoby podejmujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. pracowników socjalnych, kuratorów zawodowych, terapeutów, policjantów, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, nauczycieli, pracowników placówek leczenia odwykowego, pedagogów, psychologów, pracowników służby zdrowia,
- organizacje pozarządowych.

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 odbywa się w oparciu o następujące środki finansowe:

- + budżet Gminy Strzałkowo,
- + budżet samorządu województwa,
- + dotacja z budżetu państwa na dofinansowania zadań własnych,
- + dotacja z budżetu państwa na dofinansowanie zadań zleconych,
- + fundusz organizacji pozarządowych,
- + fundusze strukturalne Unii Europejskiej.

Roczne plany finansowe powinny uwzględniać poszczególne działania Programu tak, by dostosowywać możliwości finansowe do predyspozycji Gminy oraz ustalonych działań. W czasie realizacji Programu, zaleca się szczegółowe śledzenie sytuacji osób doświadczających przemocy po to, by w razie konieczności manewrować zadaniami.

MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.